

Трибуна Молодого Вченого

УДК 343.12(477)

DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2021.4.30>

Окремі підходи оптимізації порядку накладення арешту на майно у кримінальному провадженні України

Баженова Анастасія Ігорівна,

слідчий слідчого відділення відділу поліції № 1
Одеського районного управління поліції № 1
Головного управління Національної поліції в Одеській області,
аспірант кафедри кримінального процесу
Одеського державного університету внутрішніх справ

Стаття присвячена дослідженню окремих питань оптимізації порядку накладення арешту на майно в кримінальному провадженні України в частині надання повноважень слідчому, прокурору накладати арешт на майно. Водночас залишається активною роль слідчого судді щодо перевірки законності й обґрунтованості накладення вказаного арешту.

Незважаючи на зміни в кримінальному процесуальному законодавстві, сама концепція механізму накладення арешту на майно залишається інертною, не надаючи можливості в короткі строки накласти арешт на майно з метою перешкодження його приховування, пошкодження, зіпсування, знищення, перетворення, відчуження. Чинний Кримінальний процесуальний кодекс не надає можливості слідчому, прокурору накласти арешт на майно с разі нагальної необхідності, хоча такі повноваження в наявності в Кримінальному процесуальному кодексі інших країн, у тому числі тих, що входять до складу Європейського Союзу.

Запропоновано сформулювати в Кримінальному процесуальному кодексі України положення, відповідно до яких під час кримінального провадження арешт на майно накладається за постановою слідчого за погодженням із прокурором, постановою прокурора, затвердженою слідчим суддею, а під час судового розгляду рішення приймає суд. Пропонується, що в разі явного кримінального правопорушення або в невідкладних випадках, коли через зволікання майно може бути приховано, пошкоджено, зіпсовано, знищено, перетворено, відчужено, слідчий за погодженням із прокурором, прокурор виносить мотивовану постанову про накладення арешту на майно. Постанова складається відповідно до вимог ст. 110 Кодексу з обґрунтуванням необхідності й невідкладності накладення арешту на майно без затвердження слідчим суддею та погоджується з прокурором.

З метою здійснення судового контролю про накладений арешт майна слідчий прокурор не пізніше, ніж на наступний робочий день повідомляє слідчого суддю з пред'явленням протоколу й інших матеріалів, які обґрунтовують необхідність і невідкладність арешту. Якщо слідчий суддя не затверджує постанову слідчого, постанову прокурора, під час визнання накладення арешту незаконним або необґрунтованим слідчий суддя приймає судові рішення про зняття арешту з усього майна або з його частини.

Ключові слова: Інститут арешту майна в кримінальному процесі, кримінальний процесуальний кодекс, слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд.

Bazhenova Anastasia. Individual approaches to optimizing the procedure of property arrest in criminal proceedings of Ukraine

The article is devoted to the study of certain issues of optimizing the procedure for seizing property in criminal proceedings of Ukraine in terms of authorizing the investigator, prosecutor to seize property in the active role of the investigating judge to verify the legality and validity of the seizure.

Despite the changes in the criminal procedure legislation, the very concept of the mechanism of seizure of property remains inert, which does not provide an opportunity to seize property in a short time to prevent its concealment, damage, damage, destruction, transformation,

alienation. The current CPC does not allow the investigator, the prosecutor to seize property in case of urgent need, although such powers are available to the CPC of other countries, including those that are members of the European Union.

It is proposed to formulate in the CPC of Ukraine provisions according to which during criminal proceedings the seizure of property is imposed by the decision of the investigator in agreement with the prosecutor, the prosecutor approved by the investigating judge, and during the trial the court makes a decision. It is proposed that in case of a clear criminal offense or in urgent cases, when due to delay the property can be hidden, damaged, damaged, destroyed, transformed, alienated, the investigator, the prosecutor makes a reasoned decision to seize the property. The decision is made in accordance with the requirements of Art. 110 of this Code, with the justification of the necessity and urgency of seizing the property without the approval of the investigating judge and agrees with the prosecutor.

In order to exercise judicial control, the prosecutor shall notify the investigating judge of the imposed seizure of the investigator's property no later than the next working day, presenting a report and other materials substantiating the necessity and urgency of the seizure. If the investigating judge does not approve the decision of the investigator, the prosecutor, when declaring the arrest illegal or unfounded, the investigating judge shall make a court decision to lift the arrest of all or part of the property.

Key words: *Institute of seizure of property in criminal proceedings, criminal procedure code, investigator, prosecutor, investigating judge, court.*

Постановка проблеми. Після прийняття у 2012 році нового Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України пройшло досить часу для виявлення окремих проблемних положень, які коригувалися шляхом внесення змін і доповнень до вказаного КПК. Одним з інститутів кримінального процесу, до якого було внесено зміни й доповнення, є інститут накладення арешту на майно. Водночас, не дивлячись на вказані зміни, сама концепція механізму накладення арешту на майно залишається інертною, яка не надає можливості в короткі строки накласти арешт на майно з метою перешкодження його приховування, пошкодження, зіпсування, знищення, перетворення, відчуження. Чинний КПК не надає можливості слідчому, прокурору накласти арешт на майно в разі нагальної необхідності, хоча такі повноваження в наявності у КПК інших країн, у тому числі які входять до складу Європейського Союзу. У вказаних країнах можливість вчинення активних дій слідчим, прокурором щодо накладення арешту на майно в разі нагальної необхідності компенсується наглядом прокуратури, а також перевіркою судом законності й обґрунтованості накладення арешту на майно слідчим, можливістю оскарження вказаного арешту. Тобто в наявності певний баланс між стороною обвинувачення та стороною захисту, що дозволяє виконати завдання криміналь-

ного провадження, забезпечити права учасників кримінального провадження, у тому числі осіб, які потерпіли від кримінального правопорушення.

Метою статті є дослідження окремих питань оптимізації порядку накладення арешту на майно в кримінальному провадженні України в частині надання повноважень слідчому, прокурору накладати арешт на майно за активною роллю слідчого судді щодо перевірки законності й обґрунтованості накладення вказаного арешту.

Аналіз наукових публікацій. Питанням дослідження генезису і розвитку кримінального процесу, окремих елементів інституту арешту майна у кримінальному процесі присвятили свою увагу такі теоретики та практики, як: М.П. Водько, В.В. Горошко, П.Т. Землянський, В.Б. Іскандіров, Г.К. Кожевніков, С.М. Смоков, В.Я. Тацій та багато інших.

Виклад основного матеріалу. Під час визначення оптимальної, на наш погляд, моделі інституту арешту майна, необхідно визначити розподіл процесуальних прав та обов'язків учасників арешту майна, за результатами якого знайти розумний баланс співвідношення з одного боку повноважень сторони обвинувачення, з іншого боку осіб, які підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення. Тобто, на нашу думку, інститут накладення арешту на майно повинен бути

збалансований між інтересами необхідності досягнення з одного боку завдань кримінального провадження в частині необхідності притягнення особи до відповідальності, відшкодування завданої шкоди, та з іншого боку необхідності дотримання інтересів власників майна.

Ураховуючи необхідність поновлення прав потерпілих, цивільних позивачів, порушених державних інтересів, необхідно оптимізувати кримінальний процес в частині його оперативності з моменту виникнення необхідності у прийнятті рішення про накладення арешту на майно до реалізації цього рішення, тобто отримання його результатів з відповідним процесуальним оформленням.

На нашу думку, необхідно повертатися до перевіреного часом і практикою інституту накладення арешту на майно, де стороні обвинувачення будуть надані можливості щодо накладення арешту на майно. Баланс інтересів буде забезпечуватися, з одного боку, процесуальним контролем прокуратури під час прийняття рішення про накладення арешту на майно, що надасть оперативності під час прийняття рішення про накладення арешту на майно. З іншого боку, буде в наявності судовий контроль у частині підтвердження законності накладення вказаного арешту.

Під час вивчення кримінального процесуального законодавства інших держав проглядається декілька підходів до механізму накладення арешту на майно. Згідно з першим підходом орган дізнання, слідчий, прокурор мають найбільшу самостійність у питанні прийняття рішення про накладення арешту на майно, тобто саме рішення про накладення арешту на майно приймається особою, яка здійснює досудове розслідування.

Так, відповідно до ст. 233 КПК Республіки Вірменія «Підстави накладення арешту на майно», накладення арешту на майно може застосовуватися органами, що здійснюють кримінальне провадження, тільки в тому випадку, коли зібрані по справі докази дають достатньо підстав вважати, що підозрюваний, обвинувачений чи особа, у якій знаходиться майно, можуть приховати, зіпсувати або витратити майно, що підлягає конфіскації. Орган, який здійснює кримінальне

провадження, негайно накладає арешт на майно, яке підлягає стягненню, передбаченому ч. 1 ст. 103.1 Кримінального кодексу (далі – КК) Республіки Вірменія. Накладення арешту на майно проводиться на підставі постанови органу дізнання, слідчого або прокурора [1].

КПК Республіки Білорусь наділяє орган, який веде кримінальний процес величезними повноваженнями щодо накладення арешту на майно. Відповідно до ч. 1 ст. 132 КПК «Накладення арешту на майно», з метою забезпечення відшкодування збитків (шкоди), заподіяних злочином, стягнення доходу, отриманого злочинним шляхом, цивільного позову, інших майнових стягнень, спеціальної конфіскації орган, що веде кримінальний процес, має право накласти арешт на майно підозрюваного, обвинуваченого або осіб, які несуть за законом матеріальну відповідальність за їх дії. Ч. 2 вказаної статті передбачає, що органом дізнання або слідчим з санкції прокурора чи його заступника, прокурором або його заступником, судом може бути накладено арешт на майно, що перебуває у власності інших осіб, для перевірки його фактичної приналежності, джерел походження і законності відчуження, якщо є достатні підстави вважати, що це майно було відчужене підозрюваним, обвинуваченим з метою приховування приналежності або джерел походження такого майна або для фінансування терористичної діяльності, тероризму, екстремістської діяльності (екстремізму), організованої групи, незаконного збройного формування, злочинної організації, поширення або фінансування розповсюдження зброї масового ураження [2].

Таким чином, орган дізнання, слідчий або прокурор у рамках КПК Республіки Вірменія, Республіки Білорусь мають достатньо велику процесуальну самостійність щодо накладення арешту на майно.

Згідно з другим підходом, до якого ми схиляємося, рішення про накладення арешту майна, як правило приймається особою, яка здійснює досудове розслідування, але суд затверджує це рішення.

Наприклад, відповідно до ч. 3 ст. 361 «Накладення арешту на майно» КПК Латвійської Республіки, у досудовому процесі

арешт на майно накладається за постановою особи, що направляє процес, затвердженою слідчим суддею, а під час судового розгляду рішення приймає суд. При цьому особою, що направляє процес, відповідно до ст. 27 вказаного КПК є посадова особа або суд, які в конкретний момент ведуть кримінальний процес [3]. Тобто згідно з КПК Латвійської Республіки слідчий також має певну самостійність у прийнятті ним рішення у вигляді постанови про накладення арешту на майно, але яка потребує затвердження слідчим суддею.

Подібний підхід відбувається в КПК Республіки Молдова, відповідно до ч. 1 ст. 205 якого накладення арешту на майно може бути застосоване органом кримінального переслідування або судовою інстанцією тільки у випадках, коли існує розумне підозра, що майно, на яке звернено стягнення, буде заховано, пошкоджено або розтрачено. Ч. 2 вказаної статті передбачає, що накладення арешту на майно застосовується на підставі постанови органу кримінального переслідування з санкції судді по кримінальному переслідуванню або, в залежності від обставин, на підставі ухвали судової інстанції [4]. Треба звернути увагу, що певні ознаки процесуальної самостійності слідчого виражаються у тому, що саме слідчий приймає постанову про накладення арешту на майно, яка потребує лише санкції судді по кримінальному переслідуванню.

Така схема передбачає постанову (ухвалу), тобто рішення судді (судді попереднього слідства, слідчого судді) про накладення арешту на майно, за клопотанням прокуратури чи слідчого, погодженого прокурором. Так, згідно із ч. 3 ст. 142 «Арешт майна» КПК Естонської Республіки, майно арештовується за клопотанням прокуратури на підставі постанови судді попереднього слідства або постанови суду, з урахуванням виключення, зазначеного в ч. 3 цієї статті [5].

До вказаної схеми також можна віднести підхід законодавців Республіка Грузія. Наприклад, ч. 1 ст. 154 КПК Республіки Грузія «Клопотання про накладення арешту на майно та порядок його розгляду» передбачає, що сторона складає і направляє до суду за місцем провадження слідства обґрунтоване клопотання про накла-

дення арешту на майно та інформацію, необхідну для його розгляду. Відповідно до ч. 2 вказаної статті суддя не пізніше 48 годин після надходження клопотання та інформації, необхідної для його розгляду, вирішує клопотання без усного слухання. Суддя має право розглянути клопотання за участю сторони, яка заявила клопотання. В цьому випадку при розгляді клопотання застосовується порядок, передбачений частиною 3 статті 144 цього Кодексу [6].

Схожий підхід є у КПК України. Так, відповідно до ч. 1 ст. 171 КПК «Клопотання про арешт майна», з клопотанням про арешт майна до слідчого судді, суду має право звернутися прокурор, слідчий за погодженням з прокурором, а з метою забезпечення цивільного позову – також цивільний позивач [7].

Аналогічний підхід використали законодавці Російської Федерації (далі – РФ). Частина 1 ст. 115 КПК РФ «Накладення арешту на майно» передбачає, що для забезпечення виконання вироку в частині цивільного позову, стягнення штрафу, інших майнових стягнень або можливої конфіскації майна, зазначеного в частині першій статті 104.1 КК РФ, слідчий за згодою керівника слідчого органу або дізнавач за згодою прокурора порушує перед судом клопотання про накладення арешту на майно підозрюваного, обвинуваченого або осіб, які несуть за законом матеріальну відповідальність за їх дії. Суд розглядає клопотання у порядку, встановленому статтею 165 цього Кодексу [8].

Схожий порядок передбачає КПК Республіки Азербайджан, відповідно до ст. 249 якого, накладення арешту на майно застосовується, як правило, за постановою суду. Суд приймає постанову про накладення арешту на майно в таких випадках:

– під час надходження до суду мотивованого клопотання слідчого й відповідного подання прокурора, який здійснює процесуальне керівництво попереднім розслідуванням;

– під час надання особами, що звернулися в суд, попередніх доказів, достатніх для підтвердження обставин, передбачених статтею 249.1. цього Кодексу, (тобто арешт на майно може бути накладено тільки в тому випадку, якщо зібрані

в кримінальній справі матеріали дають достатньо підстав для цього), а також під час обґрунтування ними необхідності накладення арешту на майно [9].

Відповідно до ст. 249 КПК Республіки Азербайджан, при наявності ґрунтовних сумнівів з приводу того, що майно буде добровільно видано для накладення арешту, в постанові про накладення арешту на майно вказується також можливість проведення обшуку [9].

Враховуючи викладене, саме підходи в КПК Латвійської Республіки й Республіки Молдова, на наш погляд, найбільш доцільно використовувати при вдосконаленні процесуального статусу сторони обвинувачення в особі слідчого та прокурора, надання їй права приймати рішення щодо накладення арешту на майно, а саме шляхом винесення відповідної постанови, яка потім затверджується слідчим суддею. Але цей підхід можливий для застосування, коли після вчинення кримінального правопорушення пройшов певний, достатньо тривалий час та особи, які зацікавлені у ході досудового розслідування вже мали можливість прийняти заходи щодо схову майна, на яке теоретично міг бути накладений арешт.

Водночас найактуальнішою ситуацією є така, коли стороні обвинувачення необхідно в найближчий час від часу вчинення кримінального правопорушення прийняти заходи щодо накладення арешту на майно. Суттєвою особливістю є те, що для досягнення швидкості та раптовості, необхідно на цієї стадії вказаний арешт накласти саме стороні обвинувачення. Суд повинен тільки перевірити обґрунтованість накладення арешту на майно слідчим, прокурором після його накладення. Натепер згідно із чинним кримінальним процесуальним законодавством під час під час ухвалення рішення про накладення арешту на майно фактично втрачається час, що який може використовуватися для приховування майна.

У КПК України 1960 року, у відповідності до ч. 1 ст. 125 «Обов'язок забезпечення цивільного позову і передбаченої законом конфіскації майна» вказаного КПК, передбачалося, що слідчий за клопотанням цивільного позивача або зі своєї ініціативи зобов'язаний вжити заходів до

забезпечення заявленого в кримінальній справі цивільного позову, а також можливого в майбутньому цивільного позову, склавши про це постанову. Ч. 2 вказаної статті передбачала, що в справах про злочини, за які кримінальним законом передбачена конфіскація майна, слідчий зобов'язаний вжити необхідних заходів до забезпечення виконання вироку в частині можливої конфіскації майна, склавши про це постанову [10]

Тобто слідчий за вказаним КПК цілком самостійно приймав рішення своєю постановою про накладення арешту на майно та законом був зобов'язаний це робити за клопотанням цивільного позивача або зі своєї ініціативи для забезпечення заявленого в кримінальній справі цивільного позову, а також можливого в майбутньому цивільного позову, для забезпечення виконання вироку в частині можливої конфіскації майна.

Кримінальне процесуальне законодавство іноземних держав містить різні підходи до механізму накладення арешту на майно стороною обвинувачення, однак позитивним моментом є те, що стороні обвинувачення надається право у короткий строк здійснити самостійне накладення арешту на майно з послідуєчим повідомленням про це суду, для подальшого підтвердження правомірності накладеного арешту.

Згідно з першим підходом, який можна брати за основу для впровадження в КПК України, є те, що у невідкладних випадках сторона обвинувачення може накласти арешт на майно за згодою прокурора.

Наприклад, відповідно до ч. 4 ст. 361 «Накладення арешту на майно» КПК Латвійської Республіки, у невідкладних випадках, коли через зволікання майно може бути відчужене, знищено або приховано, особа, яка направляє процес може накласти арешт на майно за згодою прокурора. Про накладений арешт особа, яка спрямовує процес не пізніше ніж на наступний робочий день повідомляє слідчого суддю з пред'явленням протоколу та інших матеріалів, які обґрунтовують необхідність і невідкладність арешту. Якщо слідчий суддя не затверджує постанову особи, яка спрямовує процес, арешт з майна повинен бути знятий.

Відповідно до ч. 5 вказаної статті в постанові про накладення арешту на майно повинне бути зазначено, для якої мети і на належне кому майно накладається арешт, а якщо відомий розмір майнового питання, що підлягає вирішенню, також необхідна сума забезпечення [3]. У порівнянні з КПК України, КПК Латвійської Республіки надає слідчому право у прийнятті рішення про накладення арешту на майно, у невідкладних випадках, коли через зволікання майно може бути відчужене, знищено або приховано, але за згодою прокурора.

Недоліком КПК України, на наш погляд є неможливість у невідкладних випадках, коли через зволікання майно може бути відчужене, знищено або приховано, накласти арешт на майно власним рішенням за згодою прокурора. Такий самий недолік має КПК РФ, який не дозволяє раптово здійснити накладення арешту на майно, оминаючи судову інстанцію [8].

КПК Республіки Молдова надає органу кримінального переслідування, у тому числі слідчому повноваження, схожі на повноваження, передбачені у КПК Латвійської Республіки. Так, у відповідності до ч. 5 ст. 205 КПК Республіки Молдова, у разі явного злочину або у випадках, що не терплять зволікання, орган кримінального переслідування має право накласти арешт на майно на підставі своєї постанови без санкції судді по кримінальному переслідуванню з наступним повідомленням йому про це в обов'язковому порядку негайно, але не пізніше, ніж протягом 24 годин із моменту провадження цієї процесуальної дії. Отримавши відповідне повідомлення, суддя по кримінальному переслідуванню перевіряє законність накладення арешту, підтверджує його результати або визнає його недійсним. У разі визнання накладення арешту незаконним або необґрунтованим суддя по кримінальному переслідуванню розпоряджається про зняття арешту з усього майна або з його частини [4].

Схожий підхід у законодавців Естонської республіки. Відповідно до ч. 3 ст. 142 «Арешт майна» КПК Естонської Республіки, у невідкладних випадках майно може бути заарештовано на підставі постанови прокурора. Судді попереднього слідства має бути повідомлено про арешт майна протягом 24 годин після арешту майна, і суддя

попереднього слідства своєю постановою приймає рішення про видачу дозволу або про відмову в цьому негайно, але не пізніше, ніж через 72 години після повідомлення про арешт. У разі відмови судді попереднього слідства у видачі дозволу майно звільняється від арешту [5].

Як приклад спрощеної процедури накладення арешту на майно, у порівнянні з КПК України, можна навести КПК Республіки Білорусь. Так, згідно із ч. 1 ст. 132 вказаного КПК, з метою забезпечення відшкодування шкоди, заподіяних злочином, стягнення доходу, отриманого злочинним шляхом, цивільного позову, інших майнових стягнень, спеціальної конфіскації орган, що веде кримінальний процес, має право накласти арешт на майно підозрюваного, обвинуваченого або осіб, які несуть за законом матеріальну відповідальність за їх дії [2].

Ч. 5 ст. 132 КПК Республіки Білорусь «Накладення арешту на майно», передбачає, що накладення арешту на майно, що перебуває в житлі чи іншому законному володінні, проводиться тільки за згодою власника (володільця) житла чи іншого законного володіння або проживаючого в житлі повнолітньої особи, або з санкції прокурора, його заступника, або за постановою Голови Слідчого комітету Республіки Білорусь, Голови Комітету державної безпеки Республіки Білорусь або осіб, які виконують їх обов'язки, або за рішенням (ухвалою) суду [2].

Відповідно орган дізнання, слідчий або прокурор в рамках КПК Республіки Білорусь мають спрощений порядок накладення арешту на майно, що перебуває в житлі чи іншому законному володінні.

Представляє інтерес підхід законодавців Республіки Грузія. Так, відповідно до ч. 1 ст. 155 «Постанова про накладення арешту на майно у випадках невідкладної необхідності», у випадках невідкладної необхідності, при наявності обґрунтованого припущення, що майно буде переховати або знищено, прокурор має право винести мотивовану постанову про накладення арешту на майно.

Відповідно до ч. 2. ст. 155 КПК Республіки Грузія, протягом 12 годин після виконання постанови про накладення арешту на майно у разі нагальної необхідності (а якщо витікання цього терміну збігається

з не робочим часом, не пізніше 1 години після закінчення цього часу) прокурор повинен повідомити про накладення арешту суду за місцем провадження слідства або суду, на території дії якого було упроваджено процесуальну дію, пред'явивши йому клопотання про перевірку законності накладення арешту, і передати матеріали кримінальної справи (або їх копії), що підтверджують необхідність невідкладного проведення слідчої дії. Суд не пізніше 24 годин після надходження матеріалів розглядає клопотання без усного слухання. Суд має право розглянути клопотання за участю прокурора або особи, щодо якої було упроваджено слідчу дію [6].

КПК Республіки Азербайджан також передбачає можливість накладення арешту на майно у випадках, які не терплять зволікання, без ухвали суду. Так, відповідно до ст. 249.5 вказаного КПК, у випадках, що не терплять зволікання, при наявності точних даних, що дозволяють вважати, що майно або предмети та засоби, придбані злочинним шляхом, будуть знищені, пошкоджені, зіпсовані, приховані особою, яка вчинила злочин, або відчужені їм в рахунок забезпечення пред'явленого цивільного позову, слідчий може накласти арешт на майно без постанови суду, з дотриманням вимог, передбачених ст. ст. 177.2.–177.5. цього Кодексу. Ст. 249.6. зазначеного КПК передбачає, що у випадках, передбачених ст. 249.5. цього Кодексу, слідчий виносить мотивовану постанову про накладення арешту на майно. Постанова слідчого складається відповідно до вимог ст. 249.3. цього Кодексу, з обґрунтуванням необхідності й невідкладності накладення арешту на майно без постанови суду [9].

Враховуючи положення ст. 361 КПК Латвійської Республіки, ст. 249.5 КПК Республіки Азербайджан, ст. 205 КПК Республіки Молдова, пропонуємо сформулювати в КПК положення, відповідно до яких: під час кримінального провадження арешт на майно накладається за постановою слідчого за погодженням із прокурором, за постановою прокурора, затвердженою слідчим суддею, а під час судового розгляду рішення приймає суд.

У разі явного кримінального правопорушення або у невідкладних випадках, коли через зволікання майно може бути

приховано, пошкоджено, зіпсовано, знищено, перетворено, відчужено, слідчий за погодженням з прокурором, прокурор виносить мотивовану постанову про накладення арешту на майно. Постанова складається відповідно до вимог ст. 110 цього Кодексу, з обґрунтуванням необхідності й невідкладності накладення арешту на майно без затвердження слідчим суддею та погоджується з прокурором.

Про накладений арешт майна слідчий, прокурор не пізніше ніж на наступний робочий день повідомляє слідчого суддю з пред'явленням протоколу та інших матеріалів, які обґрунтовують необхідність і невідкладність арешту. Якщо слідчий суддя не затверджує постанову слідчого, постанову прокурора, при визнанні накладення арешту незаконним або необґрунтованим, слідчий суддя приймає судові рішення про зняття арешту з усього майна або з його частини.

Висновки. Пропонуємо сформулювати в КПК положення, відповідно до яких: під час кримінального провадження арешт на майно накладається за постановою слідчого за погодженням з прокурором, постановою прокурора, затвердженою слідчим суддею, а під час судового розгляду рішення приймає суд.

У разі явного кримінального правопорушення або у невідкладних випадках, коли через зволікання майно може бути приховано, пошкоджено, зіпсовано, знищено, перетворено, відчужено, слідчий за погодженням з прокурором, прокурор виносить мотивовану постанову про накладення арешту на майно. Постанова складається відповідно до вимог ст. 110 цього Кодексу, з обґрунтуванням необхідності та невідкладності накладення арешту на майно без затвердження слідчим суддею та погоджується з прокурором.

Про накладений арешт майна слідчий, прокурор не пізніше ніж на наступний робочий день повідомляє слідчого суддю з пред'явленням протоколу й інших матеріалів, які обґрунтовують необхідність і невідкладність арешту. Якщо слідчий суддя не затверджує постанову слідчого, постанову прокурора, при визнанні накладення арешту незаконним або необґрунтованим, слідчий суддя приймає судові рішення про зняття арешту з усього майна або з його частини.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Уголовно-процессуальный кодекс Республики Армения от 01 сентября 1998 г. № НО-248. *Arlis* : веб-сайт. URL: <https://www.arlis.am/documentview.aspx?docid=82645>.
2. Уголовно-процессуальный кодекс Республики Беларусь : Закон Республики Беларусь от 16 июля 1999 г. № 295-З. *Эталон online* : информационно-поисковая система. URL: <https://etalonline.by/document/?regnum=hk9900295>.
3. Уголовно-процессуальный кодекс Латвийской Республики. URL: http://www.pravo.lv/likumi/29_upz.html.
4. Уголовно-процессуальный кодекс Республики Молдова от 14 марта 2003 г. № 122-XV. *Континент* : Информационная система. URL: http://continent-online.com/Document/?doc_id=30397729&doc_id2=30397729#pos=4;-82&pos2=1782;-74.
5. Уголовно-процессуальный кодекс Эстонской Республики от 12 марта 2003 г. URL: https://www.legislationline.org/download/id/6463/file/Estonia_CPC_as_of_2005_ru.pdf.
6. Уголовно-процессуальный кодекс Грузии. *Законодательный вестник Грузии*. URL: <https://www.matsne.gov.ge/ru/document/download/90034/37/ru/pdf>.
7. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. (у редакції від 16 червня 2021 р.) № 4651-VI / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/conv#top>.
8. Уголовно-процессуальный кодекс Российской Федерации от 18 декабря 2001 г. № 174-ФЗ. *КонсультантПлюс* : веб-сайт. URL: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_34481/20f6bcf74bc2d04ca21619cb67cb7d3c528cb5a9/.
9. Уголовно-процессуальный кодекс Азербайджанской Республики : Утвержден Законом Азербайджанской Республики от 14 июля 2000 г. № 907-IQ. *Юрист* : веб-сайт. URL: https://online.zakon.kz/document/?doc_id=30420280&doc_id2=30420280#activate_doc=2&pos=27;-80&pos2=860;-88.
10. Кримінально-процесуальний кодекс України : Закон України від 28 грудня 1960 р. № 1001-05 / Верховна Рада УРСР. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-05#Text>.